

Jednostka projektowa:

Eko-Log Sp. z o.o.
Dział Ochrony Środowiska
Dobrowita 16
61 - 063 Poznań
tel./fax: (61) 871 06 49
e-mail: projekty@eko-log.pl

Zamawiający:

Urząd Miejski w Chociwlu
ul. Armii Krajowej 52
73-120 Chociwel

Nazwa opracowania

The coat of arms of Chociwel is a red shield with a yellow key in the center. The key has a circular head with a spiral and a gear-like base. The shield is partially obscured by the text.

**SPRAWOZDANIE Z INWENTARYZACJI
AZBESTU
I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST
NA TERENIE GMINY CHOCIWEL**

Zespół projektantów:

inż. Katarzyna Walkowiak

mgr Anna Grabowska-Szaniec

mgr Wioletta Bartłomiejczak

mgr Jakub Smakulski

mgr Marcin Jęsko

mgr inż. Dariusz Frąckowiak

Poznań 2010 r.

Spis treści

1. WSTĘP.....	3
1.1. Rodzaje i zastosowanie wyrobów zawierających azbest.....	3
1.2. Zagrożenie emisją pyłu azbestowego.....	3
2. Identyfikacja i ocena wyrobów z azbestu przy obiektach budowlanych.....	4
3. Ocena, identyfikacja oraz ewidencja wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Chociwel.....	5
3.1. Miejscowość: Bród.....	6
3.2. Miejscowość: Chociwel.....	7
3.3. Miejscowość: Długie.....	8
3.4. Miejscowość: Kamienny Most.....	8
3.5. Miejscowość: Kamionka.....	9
3.6. Miejscowość: Kania.....	9
3.7. Miejscowość: Karkowo.....	10
3.8. Miejscowość: Lisowo.....	11
3.9. Miejscowość: Mokrzyca.....	11
4. Literatura i materiały źródłowe.....	12
5. Dokumentacja fotograficzna.....	13

1. WSTĘP

1.1. Rodzaje i zastosowanie wyrobów zawierających azbest

Wyroby, w skład których wchodzi azbest dzieli się w zależności od trwałości oraz zastosowanego (w nich) spoiwa wiążącego. Wyróżnia się podział na materiały:

- miękkie (kruche i łamliwe) – sznury, płótna, płaszcze azbestowo – gipsowe, płyty i tektury miękkie, płyty ogniochronne, natryski azbestowe;
- twarde (niekruche, sztywne) – płyty azbestowo – cementowe faliste, płyty azbestowo – cementowe płaskie prasowane, rury azbestowo – cementowe, złącza, listwy, płaszcze azbestowo – cementowe.

Wyroby miękkie charakteryzują się dużą zawartością azbestu. Są to materiały łatwo ulegające uszkodzeniom, stąd może wystąpić duża emisja pyłu. Najczęściej spotyka się je w obiektach przemysłowych, gdzie największe narażenie na emisję pyłów występuje wśród pracowników (remonty izolacji, uszczelnień itp.).

Najpowszechniej występującą grupą wyrobów w Polsce, to materiały twarde (budownictwo). Wyroby te charakteryzuje duży stopień zwięzłości, wysoki udział spoiwa (najczęściej cement) oraz niska zawartość azbestu:

- ok. 20% azbestu w rurach cementowo – azbestowych,
- ok. 13% azbestu w płytach azbestowo – cementowych płaskich i falistych,
- ok. 5% w płytach lignocementowych modyfikowanych.

Wyroby twarde powszechnie uważane są za mniej groźne niż wyroby miękkie. Emisja pyłu z azbestu może powstać podczas uszkodzeń mechanicznych (np. przy szlifowaniu), w trakcie trwania destrukcji (np. naruszenie płyty przez czynniki atmosferyczne lub chemiczne). W drugim przypadku przy uszkodzeniu skażony zostanie również grunt (np. przez spływającą wodę po dachu).

1.2. Zagrożenie emisją pyłu azbestowego

Emisja pyłu azbestowego do powietrza może być przyczyną wielu chorób dróg oddechowych, takich jak:

- pylica płuc (azbestozy),
- rak płuc i znacznie rzadziej międzybłonniaka,
- nowotwory o innej lokalizacji.

Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 roku o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. 1997 Nr 101 poz. 628, z późniejszymi zmianami) określa zasady wyeliminowania produkcji, stosowania oraz obrotu wyrobami zawierającymi azbest. W Polsce jako rakotwórcze uważa się wszystkie gatunki azbestu.

Narażenie na pył azbestowy może wystąpić:

- w zakładach, które uzyskały tymczasową zgodę na produkcję wyrobów zawierających azbest, określoną corocznie na drodze rozporządzenia Ministra Gospodarki;
- podczas usuwania lub zabezpieczenia wyrobów zawierających azbest w wielu gałęziach przemysłu, w tym w budownictwie, w stoczniach, w przemyśle maszynowym, samochodowym, hutniczym itd.

Zasady dotyczące sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest określa rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 roku (Dz. U. 2004 nr 71 poz. 649 ze zmianami). Natomiast zasady bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz program szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania wspomnianych wyrobów reguluje rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 roku (Dz. U. 2005. Nr 216, poz. 1824).

2. Identyfikacja i ocena wyrobów z azbestu przy obiektach budowlanych

Wyroby zawierające azbest nie są w Polsce oznakowane lub nazwane w sposób ułatwiający ich identyfikację. Dlatego też zgodnie z rozporządzeniem, w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 roku (Dz. U. 2004 nr 71 poz. 649 ze zmianami), należy przeprowadzić identyfikację oraz inwentaryzację wyrobów zawierających azbest. Wyniki przeglądów dokumentować należy w „Ocenie stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest”.

Ocena polega na punktacji czynników zewnętrznych ze zidentyfikowanym wyrobem i zależy ona od sumy tych punktów. Ostateczny wynik uzależniony jest od:

- sposobu zastosowania azbestu,
- rodzaju azbestu,
- stanu powierzchni i struktury materiału,
- ryzyka uszkodzenia wyrobu,
- przeznaczenia budynku, gdzie zidentyfikowano azbest,
- rozmieszczenia wyrobu.

Suma punktów uzyskana w ocenie charakteryzuje stopień pilności:

- suma punktów powyżej 120 – stopień pilności I – konieczność podjęcia działań polegających na wymianie lub naprawie wyrobu,
- suma punktów w zakresie 95 – 115 – stopień pilności II – konieczność powtórnej oceny po upływie roku,
- suma punktów w zakresie do 90 – stopień pilności III - konieczność powtórnej oceny po upływie 5 lat.

3. Ocena, identyfikacja oraz ewidencja wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Chociwel

Inwentaryzację wyrobów zawierających azbest, na terenie gminy Chociwel, przeprowadzono w oparciu o system ankiet zawierających:

- ocenę – system oceny oparty na rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 roku, w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. 2004 nr 71 poz. 649, ze zmianami),
- inwentaryzacja ilościowa – określenie powierzchni wyrobu zawierającego azbest w m².

Wzór ankiet przedstawiono jako załącznik do niniejszego sprawozdania.

3.1. Miejscowość: Bród

Wyniki przeprowadzonej inwentaryzacji umieszczono w poniższej tabeli.

Tabela 1: Ilościowa ewidencja wyrobów zawierających azbest w gminie Chociwel- Bród.

Lp	Adres	Rodzaj materiału	Usytuowanie	Stopień pilności	Ilość [m ²]	Ilość [Mg]	Nr ewidencyjny	Obręb	Tytuł własności
1	Bród (były PGR)	Płyta falista Płyta płaska	Budynek gospodarczy	I	1637	18,01	312/23 i 315/11	Obręb Bród	Umowa najmu
Suma					1637	18,01			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji.

3.2. Miejscowość: Chociwel

Wyniki przeprowadzonej inwentaryzacji umieszczono w poniższej tabeli.

Tabela 2

Ilościowa ewidencja wyrobów zawierających azbest w miejscowości Chociwel.

Lp	Adres	Rodzaj materiału	Usytuowanie	Stopień pilności	Ilość [m ²]	Ilość [Mg]	Nr ewidencyjny	Obręb	Tytuł własności
1	ul. Graniczna 5	Płyta falista	Budynek gospodarczy i mieszkalny	I	280	3,08	206/4	Obręb Chociwel	Brak danych
2	ul. Świerczewskiego 9	Płyta falista	Budynek gospodarczy	II	150	1,65	248	Obręb Chociwel	Akt własności
3	ul. Wojska Polskiego	Płyta falista	Sklep	III	210	2,31	306 i 307	Obręb Chociwel	Brak danych
4	ul. Zachodnia (ROD 22 Lipca w Chociwlu)	Płyta falista Płyta płaska	Budynek gospodarczy i magazynowane	II	85	0,94	156	Obręb Chociwel	Brak danych
5	ul. Zwycięzców 21	Płyta falista	Budynek gospodarczy	II	240	2,64	247	Obręb Chociwel	Brak danych
Suma					965	10,62			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji.

3.3. Miejscowość: Długie

Wyniki przeprowadzonej inwentaryzacji umieszczono w poniższej tabeli.

Tabela 3
Ilościowa ewidencja wyrobów zawierających azbest w gminie Chociwel- Długie

Lp	Adres	Rodzaj materiału	Usytuowanie	Stopień pilności	Ilość [m ²]	Ilość [Mg]	Nr ewidencyjny	Obręb	Tytuł własności
1	Długie (były PGR)	Płyta falista	Budynek gospodarczy	II	1720	18,92	159	Obręb Długie	Akt własności
Suma					1720	18,92			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji.

3.4. Miejscowość: Kamienny Most

Wyniki przeprowadzonej inwentaryzacji umieszczono w poniższej tabeli.

Tabela 4
Ilościowa ewidencja wyrobów zawierających azbest w gminie Chociwel- Kamienny Most

Lp	Adres	Rodzaj materiału	Usytuowanie	Stopień pilności	Ilość [m ²]	Ilość [Mg]	Nr ewidencyjny	Obręb	Tytuł własności
1	Kamienny Most	Płyta falista	Budynek gospodarczy	II	4222	46,44	17/22, 17/23, 36/1	Obręb Kamienny Most	Akt własności
Suma					4222	46,44			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji.

3.5. Miejscowość: Kamionka

Tabela 5

Ilościowa ewidencja wyrobów zawierających azbest w gminie Chociwel- Kamionka

Lp	Adres	Rodzaj materiału	Usytuowanie	Stopień pilności	Ilość [m ²]	Ilość [Mg]	Nr ewidencyjny	Obręb	Tytuł własności
1	Kamionka 1	Płyta falista	Budynek gospodarczy i mieszkalny	I	665	7,32	46/3 i 46/10	Obręb Kamienny Most	Akt własności
Suma:					665	7,32			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji.

3.6. Miejscowość: Kania

Wyniki przeprowadzonej inwentaryzacji umieszczono w poniższej tabeli.

Tabela 6

Ilościowa ewidencja wyrobów zawierających azbest w gminie Chociwel- Kania

Lp	Adres	Rodzaj materiału	Usytuowanie	Stopień pilności	Ilość [m ²]	Ilość [Mg]	Nr ewidencyjny	Obręb	Tytuł własności
1	Kania 1	Płyta falista	Budynek gospodarczy	III	10	0,11	182/4	Obręb Kania	Akt własności
Suma					10	0,11			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji.

3.7. Miejscowość: Karkowo

Wyniki przeprowadzonej inwentaryzacji umieszczono w poniższej tabeli.

Tabela 7
Ilościowa ewidencja wyrobów zawierających azbest w gminie Chociwel- Karkowo

Lp	Adres	Rodzaj materiału	Usytuowanie	Stopień pilności	Ilość [m ²]	Ilość [Mg]	Nr ewidencyjny	Obręb	Tytuł własności
1	Karkowo 21	Płyta falista	Budynek gospodarczy	III	120	1,32	10/5	Obręb Karkowo	Akt własności
2	Karkowo (brak numeru)	Płyta falista Płyta płaska	Budynek gospodarczy	I	10110	111,21	235/24 i 235/26	Obręb Karkowo	Akt własności
3	Karkowo 28	Płyta falista	Budynek gospodarczy	III	166	1,83	191/5	Obręb Karkowo	Akt własności
4	Karkowo	Płyta falista Płyta płaska	Budynek gospodarczy	II	1002	11,02	249/4	Obręb Karkowo	Akt własności
5	Karkowo (działka na prawo od nr 42)	Płyta falista	Sklep	I	28	0,31	220/20	Obręb Karkowo	Akt własności
Suma					11426	125,69			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji.

3.8. Miejscowość: Lisowo

Wyniki przeprowadzonej inwentaryzacji umieszczono w poniższej tabeli.

Tabela 8
Ilościowa ewidencja wyrobów zawierających azbest w gminie Chociwel- Lisowo

Lp	Adres	Rodzaj materiału	Usytuowanie	Stopień pilności	Ilość [m ²]	Ilość [Mg]	Nr ewidencyjny	Obręb	Tytuł własności
1	Lisowo	Płyta falista	Świetlica wiejska	II	264	2,9	147/2	Obręb Lisowo	Akt własności
Suma:					264	2,9			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji.

3.9. Miejscowość: Mokrzyca

Wyniki przeprowadzonej inwentaryzacji umieszczono w poniższej tabeli.

Tabela 9
Ilościowa ewidencja wyrobów zawierających azbest w gminie Chociwel- Mokrzyca

Lp	Adres	Rodzaj materiału	Usytuowanie	Stopień pilności	Ilość [m ²]	Ilość [Mg]	Nr ewidencyjny	Obręb	Tytuł własności
1	Mokrzyca	Płyta falista	Budynek gospodarczy	II	477	5,25	8/1	Obręb Mokrzyca	Akt własności
Suma					477	5,25			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji.

W poniższej tabeli zestawiono ilości azbestu w poszczególnych miejscowościach.

Lp.	Miejscowość	Ilość	
		[m ²]	[Mg]
1	Bród	1 637	18,01
2	Chociwel	965	10,62
3	Długie	1 720	18,92
4	Kamienny Most	4 222	46,44
5	Kamionka	665	7,32
6	Kania	10	0,11
7	Karkowo	11 426	125,69
8	Lisowo	264	2,90
9	Mokrzyca	477	5,25
RAZEM		21 386	235,25

3.10. Rury azbestowo-cementowe

Na terenie gminy Chociwel znajduje się 3 km rur azbestowo-cementowych. Dane te uzyskano od „Wodociągi i Kanalizacja” Sp. z o.o. w Chociwlu. Pismo załączono do niniejszego sprawozdania. Nie jest możliwe określenie stan rur oraz ocenić stopnia pilności usunięcia, ponieważ znajdują się one pod ziemią.

4. Literatura i materiały źródłowe

USTAWY

- ◆ ustawa z dnia 19 czerwca 1997 roku o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Z 2004 r. Nr 3, poz. 20 z późn. zm.)
- ◆ ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku o odpadach (Dz. U. z 2007 r. Nr 39, poz. 251)
- ◆ ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 25 z późn. zm.)

ROZPORZĄDZENIA

- ◆ rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 roku w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. 2001 Nr 112, poz. 1206)
- ◆ rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest (Dz. U. 2011 nr 8 poz. 31);
- ◆ rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2002 roku w sprawie sposobu

przedkładania wojewodzie informacji o rodzaju, ilościach i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz. U. Nr 175, poz. 1439)

- ◆ rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 roku w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649 ze zmianami).

MATERIAŁY POMOCNICZE

- ◆ „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 - 2032” zatwierdzonego przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 14 lipca 2009 roku, Warszawa, lipiec 2009 r.
- ◆ „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Człuchów na lata 2009 -2032”
- ◆ Serwis internetowy Centralnego Instytutu Ochrony Pracy (CIOP)
- ◆ Serwis internetowy recykling.pl
- ◆ Serwis internetowy e-azbest.pl
- ◆ Serwis internetowy szkodliwe.pl

5. Dokumentacja fotograficzna

Dokumentacja fotograficzna została załączona na elektronicznym nośniku danych.